

Landelijke bijeenkomst Taskforce Overvallen dd. 9 februari 2010, presentatie Openbaar Ministerie (H.M.P. Hillenaar)

We zijn deze bijeenkomst gestart met de indringende verhalen van slachtoffers van overvallen. Verhalen die we als OM iedere dag opnieuw lezen in de processen verbaal en horen op zitting. Verhalen die telkens laten zien hoe groot de impact van een overval op slachtoffers is. Het Openbaar Ministerie maakt zich dan ook grote zorgen over de ontwikkeling van de overvallen. Ondanks een grote inzet van politie en OM moeten we helaas constateren dat veel overvallen onopgehelderd blijven en dat het aantal overvallen nog steeds toeneemt. De ervaring leert dat een brede gezamenlijke aanpak en een sterke focus op deze aanpak, daadwerkelijk leidt tot vermindering van het aantal overvallen. Dat is ook de reden waarom het OM met overtuiging deelneemt aan deze Taskforce. De Taskforce is opgericht om een impuls te geven aan het gezamenlijk met urgentie optreden en om elkaar te stimuleren tot een intensievere aanpak.

We beginnen niet bij nul. Het afgelopen jaar is de opsporing al geïntensiveerd. Met succes. De instroom van verdachten van overvallen bij het OM is in 2009 met 26% gestegen ten opzichte van 2008. Dit moet echter wel worden afgezet tegen een het stijgend percentage overvallen van 19%.

In 86% van de gevallen brengt het OM de zaak voor de rechter. Dit cijfer is zeer hoog in vergelijking met andere delicttypen (59%).

De strafeis is gewoonlijk fors. Bij meerderjarige verdachten vordert de officier standaard een vrijheidsstraf en in de meeste gevallen (91%) volgt de rechter deze eis. Zes van de tien overvallers worden bestraft met een gevangenisstraf van meer dan een jaar. Het is dus bepaald niet zo dat je met het plegen van een overval gemakkelijk weggomt. Ook de minderjarigen komen er niet zomaar met een taakstraf vanaf. Vorig jaar heeft het merendeel van de minderjarige overvallers een vrijheidsstraf gekregen.

Voor minderjarigen en veelplegers is een specifieke aanpak nodig. Een persoongerichte aanpak waarin enerzijds stevig wordt opgetreden en anderzijds bezien wordt hoe te voorkomen dat deze daders nadat ze hun straf hebben ondergaan opnieuw in de fout gaan. In veiligheidshuizen, waarvoor sinds kort een landelijke dekking bestaat, bespreken allerlei betrokken instanties, waaronder de politie en diverse gemeentelijke diensten, onder leiding van een officier van justitie welke maatregelen passend zijn.

Duidelijk is echter dat de bestaande maatregelen onvoldoende zijn om de stijgende trend bij overvallen te keren. Er moet een schepje bovenop.

Dit begint met meer aandacht voor de slachtoffers van overvallen. Gedacht kan worden aan intensivering van slachtoffergesprekken, maar ook aan het stimuleren dat slachtoffers van overvallen tijdens de rechtszaak actief gebruik maken van hun spreekrecht. Verder kunnen ze zich meer dan nu, als civiele partij voegen in de strafzaak en schadevergoeding claimen. Hierover gaan we zeer binnenkort concrete afspraken maken met de brancheorganisaties in het bedrijfsleven.

Met de politie wil het OM graag het informatiegerichte opsporen verder intensiveren. Daderprofielen, overvallers die van in meerdere regio's optreden, jeugd- en dadergroepen nadrukkelijk in beeld brengen, etc. Betere informatie leidt tot een hoger oplospercentage. Onze informatieofficieren en criminologen kunnen en willen hierin een belangrijke meerwaarde brengen.

Informatie is de basis, maar veel belangrijker is de daarop volgende opsporing. Het OM zal meer nog dan nu, de opsporing van overvallen op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau, prioriteren.

We willen komen tot: themazittingen, overvallers versneld op zitting brengen en versterken van de communicatie rondom zittingen, om te bewerkstelligen dat veel duidelijker wordt dan nu het geval is, wat de consequenties zijn voor de plegers en slachtoffers van overvallen.

Een overvaller doet het voor het geld. Bij de professionelere overvalbendes wordt het plukken van de criminelen standaard. De bovenregionale recherche heeft dit inmiddels in een aantal gevallen toegepast. In 2009 maakten ontnemingsmaatregelen in vier zaken voor een totaalbedrag van een kwart miljoen euro onderdeel uit van de strafrechtelijke aanpak. Het OM zal meer nog dan nu inzetten op deze achilleshiel van de overvallers. Meer gerichte capaciteit van politie en OM wordt hierop ingezet.

Het Openbaar Ministerie is er niet alleen voor de vervolging maar heeft ook een verantwoordelijkheid voor de executie van sancties en de nazorg voor gestraften. Die nazorg is heel belangrijk als het gaat om het tegengaan van recidive. Concrete verbeteringen die recent in gang zijn gezet, betreffen het combineren van een onvoorwaardelijke gevangenisstraf met een voorwaardelijke straf. De veroordeelde wordt dan, nadat hij zijn vrijheidsstraf heeft uitgezeten, nog een tijdlang nauwlettend onder toezicht gehouden. De reclassering controleert of hij zich in die periode houdt aan de opgelegde bijzondere voorwaarden. Zo'n voorwaarde kan van alles zijn, variërend van een simpele cursus tot een intensieve verslavingstherapie. Ook andere instanties, zoals de politie en de gemeente, zijn betrokken bij het toezicht en bespreken de problematiek in de veiligheidshuizen. Houdt de ex-gedetineerde zich niet aan de voorwaarden, dan zal het OM niet schromen om bij de rechter te eisen dat hij wederom achter de tralies belandt.

Dit is een greep uit de intensiveringen die we voorstaan. Maar we worden ook graag in de Taskforce uitgedaagd om te komen tot vernieuwing en "out of the box-denken". Dat zie ik ook als mijn rol naar de andere leden

van de taskforce. Elkaar scherp houden met een heldere focus: het aantal overvallen moet omlaag!